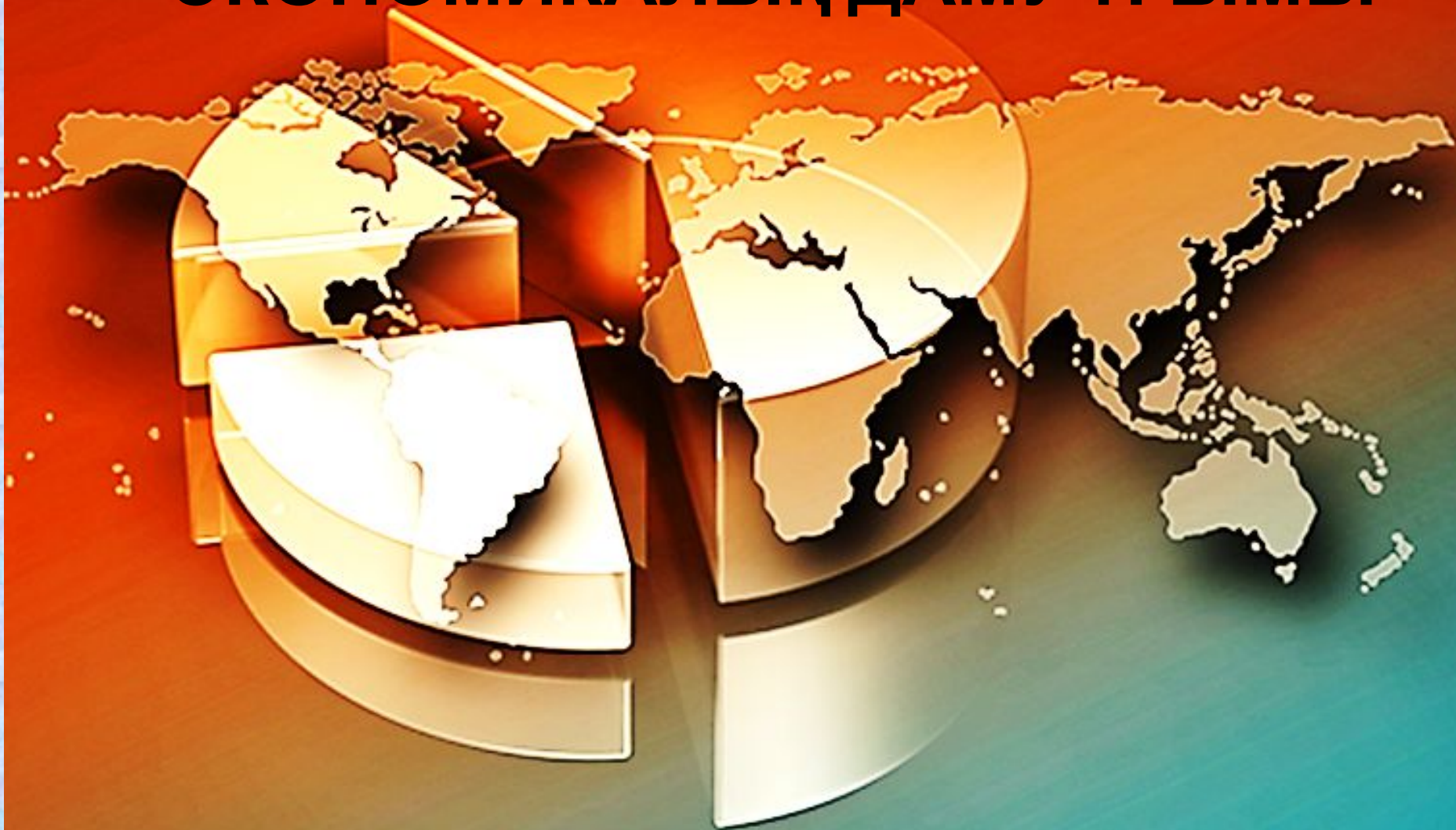

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ҰҒЫМЫ

МИҒА ШАБУЫЛ:

1. ҚАЛАЙ ОЙЛАЙСЫҢДАР, АДАМ МЕН ҚОҒАМНЫҢ ДАМУЫНА ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ ӘСЕР ЕТЕ МА?
2. ЕЛДІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУІНІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУДАН АЙЫРМАШЫЛЫҒЫ БАР МА?
3. НЕГЕ ЭКОНОМИКА ЫРҒАҚТЫ ДАМУ ЗАҢДЫЛЫҒЫНА БАҒЫНАДЫ?

ОЙЛАРЫҢДЫ ҚОРЫТЫНДЫЛАП, МЫНА ТАБЛИЦАҒА ТӨМЕНДЕГІ СӨЗДЕРДІ ЖІКТЕП КӨРІҢДЕР

МИКРОЭКОНОМИКА	МАКРОЭКОНОМИКА	ӘЛЕМДІК ЭКОНОМИКА

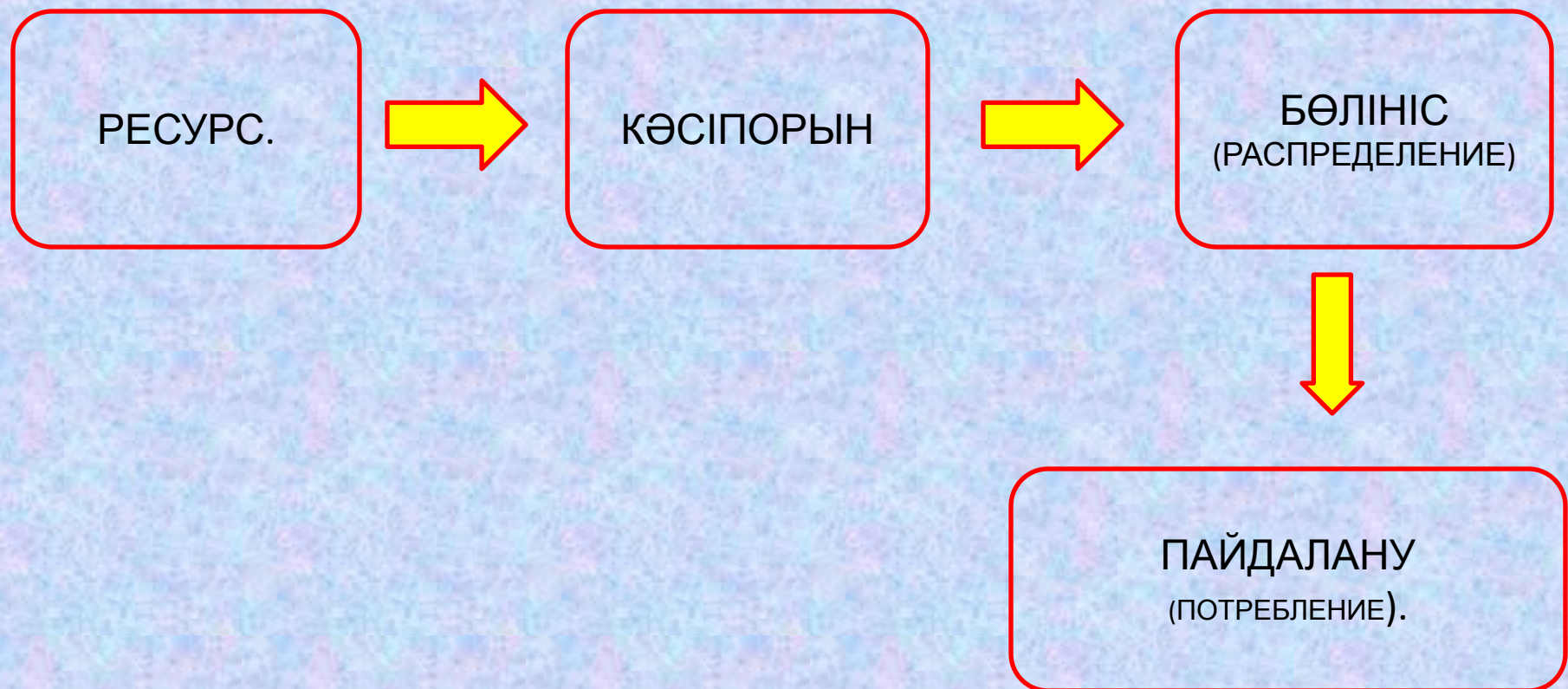
**ШАҒЫН КӘСІПКЕРЛІК, ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУДЫҢ БӘСЕҢДЕУІ ,
ХАЛЫҚТЫҢ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТЫЛУЫ,
ИНФЛЯЦИЯ ДЕҢГЕЙІ МЕН ТЕМПИ, КӘСІПОРЫНДАР МЕН
КӘСІПКЕРЛІК АРАСЫНДАҒЫ БӘСЕКЕЛЕСТІК , ЖІӨ,ЖҰӨ,
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЕҢБЕК БӨЛІНІСІ ЕЛДЕГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ
КРИЗИС СЕБЕПТЕРІ, ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ВАЛЮТАЛЫҚ РЫНОК,
КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ПАЙДАЛЫЛЫҒЫ (РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ),
ӘЛЕМДІК КРИЗИС, КӘСІПКЕРЛІК МӘМІЛЕ(СДЕЛКА),**

ЭКОНОМИКА ҒЫЛЫМЫНЫҢ САЛАЛАРЫ.

МИКРОЭКОНОМИКА	МАКРОЭКОНОМИКА	ӘЛЕМДІК ЭКОНОМИКА.
<p>ШАҒЫН КӘСІПКЕРЛІК, КӘСІПОРЫНДАР МЕН КӘСІПКЕРЛІК АРАСЫНДАҒЫ БӘСЕКЕЛЕСТІК, КӘСІПКЕРЛІК МӘМІЛЕ(СДЕЛКА), КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ПАЙДАЛЫЛЫҒЫ (РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ).</p>	<p>ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУДЫҢ БӘСЕҢДЕУІ, ХАЛЫҚТЫҢ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТЫЛУЫ, ИНФЛЯЦИЯ ДЕҢГЕЙІ МЕН ТЕМПІ, ЕЛДЕГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ КРИЗИС СЕБЕПТЕРІ, ЖІӨ,ЖҰӨ</p>	<p>ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЕҢБЕК БӨЛІНІСІ, ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ВАЛЮТАЛЫҚ РЫНОК, ӘЛЕМДІК КРИЗИС</p>

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ІС – ӘРЕКЕТ НЕМЕСЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

(ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ)

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ІС –ӘРЕКЕТТІҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ (ИЗМЕРИТЕЛИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ).

**ЖАЛПЫ
ҰЛТТЫҚ
ӨНІМ**

ел ішінде өндірілген тауарлар мен қызметтердің құны, бірақ мұның ішіне шетелде өндірілген тауар құны да кіреді

ЖАЛПЫ ІШКІ ӨНІМ

бұл елде бір жыл ішінде өндірілген тауарлар мен қызметтердің жалпы құны

ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШ ӨЛШЕМДЕРІ.

**ЖІӨ ЖАН
БАСЫНА
ШАҚҚАНДА**

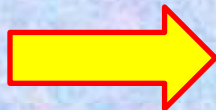
бұл елде бір жыл ішінде өндірілген тауарлар мен қызметтердің жалпы құнын осы елде тұратын халық санына бөлгендегі көрсеткіш.

НАҒЫЗ ЖІӨ

**ӨЗГЕРМЕЙТІН БАҒАДА
КӨРСЕТІЛГЕН ЖІӨ**

НОМИНАЛЬДІ ЖІӨ

**АҒЫМДАҒЫ БАҒАДА КӨРСЕТІЛГЕН
ЖІӨ КӨЛЕМІ**

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ҰҒЫМЫ .

**ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ТЕК ЕЛДІҢ БАЙЛЫҒЫ ЕМЕС,
СОНЫМЕН ҚАТАР
ӘР АДАМНЫҢ ТАБЫСЫНА ДА БАЙЛАНЫСТЫ**

**ЭКОНОМИКАЛЫҚ
ДАМУ – БҰЛ
НАҒЫЗ ЖІӨ –ң
АБСОЛЮТ
КӨРСЕТКІШІ
ЖӘНЕ ЖАН
БАСЫНА
ШАҚҚАНДАҒЫ
КӨРСЕТКІШІНІҢ
ҰЗАҚ УАҚЫТ
БОЙЫ ӨСУІ**

**НАҒЫЗ ЖІӨ
РЕАЛЬНҢ ВВП**

**ЖІӨ АБСОЛЮТ КӨРСЕТКІШІ ҒАНА
ЕМЕС, ЖАН БАСЫНА ШАҚҚАНДАҒЫ
КӨРСЕТКІШІ**

ЖІӨ ҰЗАҚ УАҚЫТ БОЙЫ ӨСУІ

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ – БҰЛ НАҒЫЗ ЖІӨ – АБСОЛЮТ КӨРСЕТКІШІ ЖӘНЕ ЖАН БАСЫНА ШАҚҚАНДАҒЫ КӨРСЕТКІШІНІҢ ҰЗАҚ УАҚЫТ БОЙЫ ӨСУІ

Экономический рост - это долговременное увеличение реального объема валового внутреннего продукта (ВВП) как в абсолютных значениях, так и в расчёте на каждого жителя страны.

Экономикалық даму деген тек ЖІӨ өсуі емес, жалпы экономика бағыттарының көрсеткіштері көтерілуі керек.

БҰЛ АНЫҚТАМАДА НЕГІЗГІ ҮШ МАҢЫЗДЫ НӘРСЕНІ ЕСКЕРУ КЕРЕК:

БІРІНШІДЕН: ТЕК **НАҒЫЗ ЖІӨ** ескерілуі керек, СЕБЕБІ. **НОМИНАЛЬДІ ЖІӨ** ӨСЕДІ, СОНЫМЕН БІРГЕ ИНФЛЯЦИЯ ДА ӨСЕДІ, **НӘТИЖЕСІНДЕ НАҒЫЗ ЖІӨ АЗАЯДЫ.**

ЕКІНШІДЕН: ЖІӨ ТЕК АБСОЛЮТ КӨРСЕТКІШТІ ЕМЕС, СОНЫМЕН БІРГЕ ЖАН БАСЫНА ШАҚҚАНДЫ ДА ЕСЕПТЕЛЕДІ, АДАМ САНЫ КӨБЕЙГЕН САЙЫН ЖІӨ ЖАН БАСЫНА ШАҚҚАНДА КӨРСЕТКІШІ АЗАЯДЫ.

ҮШІНШІДЕН: ТЕК ЖІӨ ҰЗАҚ УАҚЫТ БОЙЫ КӨБЕЙІП ОТЫРУЫ –ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ДЕП АТАЛАДЫ. МЫСАЛЫ: РЕСЕЙДЕ XX ҒАСЫРДЫҢ 90-ЖЫЛДАРЫ ЭКОНОМИКАНЫҢ НАРЫҚТЫҚ ЖАҒДАЙЫНА өтуіне байланысты нағыз ЖІӨ *7,5% дейін түсті.* 1997 ж қайта көтерлді ;

ЖЫЛДЫҚ ӨСІМ ҚАРҚЫН ЫНЫҢ

ПАЙЫЗД ЫҚ КӨРСЕТК

- ҚЫСҚАША БҰЛ КӨРСЕТКІШТІ – ЖІӨ ДАМУЫНЫҢ ҚАРҚЫНЫ ДЕП АТАЙДЫ.
- ОНЫ ЕСЕПТЕУ ҮШІН , ОСЫ ЖЫЛҒЫ НАҒЫЗ ЖІӨ АЛЫП, ОДАН БЫЛТЫРҒЫ НАҒЫЗ ЖІӨ КӨРСЕТКІШІН ШЕГЕРЕМІЗ. СОЛ КЕЗДЕ БИЫЛҒЫ ЖЫЛДЫҢ НАҒЫЗ ЖІӨ ӨСУ КӨРСЕТКІШІН ШЫҒАРДЫҚ.
- ОСЫ КӨРСЕТКІШТІ БЫЛТЫРҒЫ НАҒЫЗ ЖІӨ КӨРСЕТКІШІНЕ БӨЛЕМІЗ. ШЫҚҚАН САНДЫ 100% ГЕ КӨБЕЙТЕМІЗ, СОЛ КЕЗДЕ БИЫЛҒЫ ЖЫЛҒЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУДЫҢ ПАЙЫЗДЫҚ КӨРСЕТКІШІ ШЫҒАДЫ.

мысалы,

**нағыз
ЖІӨ**

биылғы
жылы **210**
млрд

долл., ал
былтырғ
ы жылы -
200 млрд

**ЖАҒДАЙЫН
ЫҢ
ЖАҚСАРУЫ,
ТЕК ДЕҢГЕЙІ**

**ЕМЕС,
СӨЙСЕМ**

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУҒА ӨСЕР ЕТУШІ

ФАКТОРЛАР

**САПАСЫНЫ
Ң ДА
ЖАҚСАРУЫ**

- **ТАБИҒАТ РЕСУРСТАРЫНЫҢ САНЫ МЕН САПАСЫ**
- **ЕҢБЕК РЕСУРСЫ**
- **КАПИТАЛ**
- **ТЕХНИКАЛЫҚ ПРОГРЕСС**
- **ИНВЕСТИЦИЯ**

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ФАКТОРЛАРЫ

- ТАБИҒАТ РЕСУРСЫ
- ЕҢБЕК ресурсы
- Капитал
- Техникалық прогресс
- Инвестиция

Экономикалық дамудың жолдары

Экстенсивный

- Ресурстардың көлемін көбейту арқылы ЖІӨ артуы немесе сандық өсу

Интенсивный

- Өндірістің тиімділігін сапалы факторларды арттыру арқылы ЖІӨ көбейту

Экстенсивті даму

Станок санының көбеюі

Қосымша жұмысшылар немесе жұмыс орны

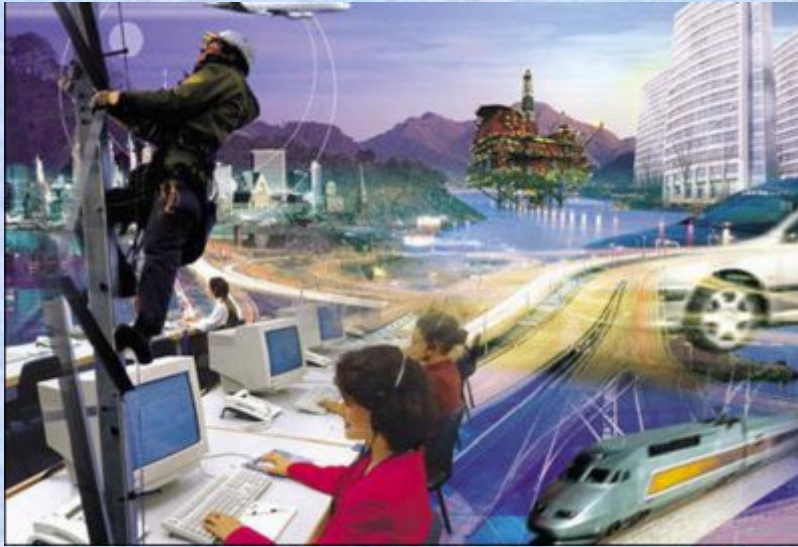
Өндіріс технологиясының өзгермеуі

Өңделген жердің ауданын арттыру

Жана кен орындарын игеру

Интенсивті даму

**Ғылыми техникалық
прогресс**

Өндірісті ірілендіру

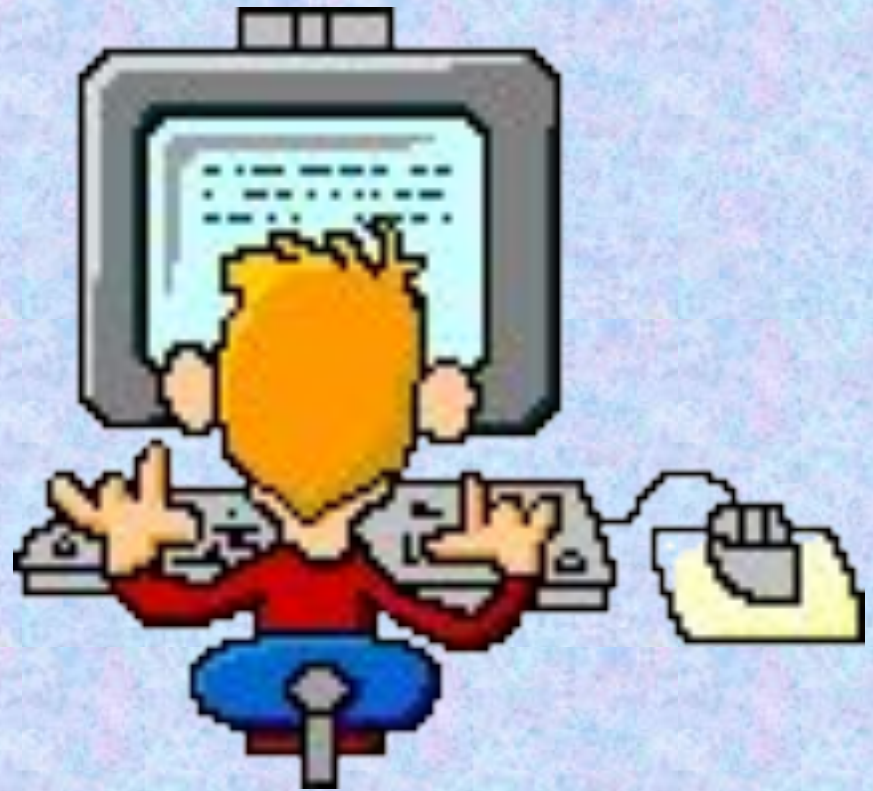
**Жұмысшылардың
біліктілігін арттыру
Ресурстарды тиімді
пайдалану**

- **ВОЗЬМЕМ ТАКОЙ ФАКТОР ПРОИЗВОДСТВА КАК ЗЕМЛЯ.**
- **ИЗВЕСТНО, ЧТО ПЛОДОРОДНЫЕ ЗЕМЛИ ОГРАНИЧЕННЫ.**
- **НО ОНИ НЕ ВСЕ СРАЗУ БЫЛИ ВОВЛЕЧЕНЫ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЙ ОБОРОТ.**
- **ИЗ ИСТОРИИ ИЗВЕСТНО, ЧТО В США, НАПРИМЕР, ДОВОЛЬНО ДЛИТЕЛЬНОЕ ВРЕМЯ ПРОИСХОДИЛ ЗАХВАТ ЗЕМЕЛЬ, СПОСОБСТВУЮЩИЙ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ СТРАНЫ.**
- **В 60-Е ГГ. XX В. В СССР ВЕЛОСЬ ОСВОЕНИЕ ЦЕЛИННЫХ И ЗАЛЕЖНЫХ ЗЕМЕЛЬ.**
- **СРЕДИ МОЛОДЕЖИ ТОГО ВРЕМЕНИ ОЧЕНЬ ПОПУЛЯРНОЙ БЫЛА ПЕСНЯ С ТАКИМИ СЛОВАМИ:**
 - **ЕДЕМ МЫ, ДРУЗЬЯ, В ДАЛЬНИЕ КРАЯ,**
 - **СТАНЕМ НОВОСЕЛАМИ И ТЫ, И Я.**
- **ВОВЛЕКАЮТСЯ В ОБОРОТ НОВЫЕ МЕСТОРОЖДЕНИЯ ПОЛЕЗНЫХ ИСКОПАЕМЫХ, ХОТЯ СТАРЫЕ НЕ ИСПОЛЬЗОВАНЫ ДО КОНЦА, НО ИМЕЮЩАЯСЯ ТЕХНИКА НЕ ПОЗВОЛЯЕТ ИСПОЛЬЗОВАТЬ ИХ ПОЛНОСТЬЮ.**
- **ЭТО ОЗНАЧАЕТ, ЧТО ЭКОНОМИКА РАЗВИВАЕТСЯ ЭКСТЕНСИВНЫМ СПОСОБОМ.**

- **ПЕРВЫЙ, САМЫЙ ВАЖНЫЙ ФАКТОР ИНТЕНСИВНОГО РОСТА — НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОГРЕСС (НТП), КОТОРЫЙ ЗАТРОНУЛ ВСЕ СТОРОНЫ ЭКОНОМИКИ И ЖИЗНИ ОБЩЕСТВА.**
- **ОСОБЕННО БУРНО ОН РАЗВИВАЛСЯ С 80-Х ГГ. ПРОШЛОГО ВЕКА, КОГДА ПРОИЗОШЛА ТАК НАЗЫВАЕМАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ РЕВОЛЮЦИЯ (сравните с промышленным переворотом XVIII—XIX вв. и электрической революцией).**
- **ЭЛЕКТРОНИКА И ИНФОРМАТИКА РЕЗКО ПОВЫШАЮТ ВОЗМОЖНОСТИ ЧЕЛОВЕКА, УВЕЛИЧИВАЮТ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ ТРУДА, ИЗМЕНЯЮТ ТЕХНОЛОГИИ, СОЗДАЮТ НОВЫЕ ПРОДУКТЫ И ДАЖЕ НОВЫЕ РЕСУРСЫ, НЕ СУЩЕСТВУЮЩИЕ В ПРИВОДЕ**

0
РОСТА

—
**ПОВЫШЕНИЕ
КВАЛИФИКАЦИИ
РАБОТНИКОВ.**

- **ОБРАЗОВАНИЕ РАБОТНИКА СТАЛО ИГРАТЬ ОЧЕНЬ БОЛЬШУЮ РОЛЬ.**
- **ПОЯВИЛАСЬ ДАЛЕЕ ТАКАЯ КАТЕГОРИЯ, КАК «ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ», т. е. ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ ЛЮДЕЙ, НАКОПЛЕННЫЕ ИМИ БЛАГОДАРЯ ОБУЧЕНИЮ И ПРАКТИЧЕСКОМУ ОПЫТУ.**
- **ПОЭТОМУ ВЛОЖЕНИЯ В ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ ЧАСТО ЯВЛЯЮТСЯ ДАЖЕ БОЛЕЕ ВАЖНЫМИ, ЧЕМ ИНВЕСТИЦИИ В ФИЗИЧЕСКИЙ КАПИТАЛ (оборудование и инструменты).**

ИНТЕНСИ
ВНОГО
РОСТА -
**РАЦИОНА
ЛЬНОЕ
РАСПРЕД
ЕЛЕНИЕ
РЕСУРСО
В**

- В ХОДЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА КАПИТАЛ И РАБОЧАЯ СИЛА ПЕРЕХОДЯТ ИЗ МЕНЕЕ ЭФФЕКТИВНЫХ ОТРАСЛЕЙ В БОЛЕЕ ЭФФЕКТИВНЫЕ.
- ПРОИСХОДИТ СТРУКТУРНАЯ ПЕРЕСТРОЙКА ЭКОНОМИКИ: **НАУКОЕМКИЕ ОТРАСЛИ ЗАНИМАЮТ ВЕДУЩЕЕ ПОЛОЖЕНИЕ В ЭКОНОМИКЕ,**
- **А ТРАДИЦИОННЫЕ ОТРАСЛИ СТАНОВЯТСЯ БОЛЕЕ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНЫМИ БЛАГОДАРЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ ОБОРУДОВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ**

ЫИ

ФАКТОР

**-
ЭКОНОМ
ИЯ НА
МАСШТА
БЕ**

- СУТЬ КОТОРОЙ В ТОМ, ЧТО КРУПНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ РАБОТАЕТ БОЛЕЕ ЭФФЕКТИВНО, ЧЕМ НЕСКОЛЬКО МЕЛКИХ.
- ЗНАЧИТ, БОЛЬШЕ СРЕДСТВ МОЖНО ТРАТИТЬ НА УЛУЧШЕНИЕ СБЫТА, РЕКЛАМУ И ДРУГИЕ НУЖДЫ, В ИТОГЕ УВЕЛИЧИВАЮЩИЕ ПРОИЗВОДСТВО.

ТАКОВ
Ы
ФАКТО
РЫ

**ИНТЕН
СИВНО
ГО
ЭКОНО**

- **ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ** деген терминнен байқағанымыздай, ол ұзақ уақыт болатын құбылыс, яғни ол үнемі өсуі керек.
- Ал өмірде, экономикада үнемі ауысым болып тұрады. Өндірістің даму өнімнің құнының төмен түсуімен алмасып отырады.
- **ЭКОНОМИКА - ЦИКЛДІ ТҮРДЕ ДАМИДЫ**
- **ӨНДІРІСТІҢ ШҰҒЫЛ ТӨМЕНДЕУІ – ӘДЕТТЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ КРИЗИС ДЕП АТАЛАДЫ.**

БІЛІМ АЛҒАН
ЖІӨ
КӨТЕРІЛУ
МЕН ТӨМЕН
ТҮСУІНІҢ
АУЫС
КЕЛІ
ОТЫР

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЦИКЛ ТӨРТ ФАЗАДАН ТҰРАДЫ.

- **БІРІНШІ ФАЗА – ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨТЕРІЛУ**
- **БАРЛЫҚ ТАУАРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ САЛАЛАРЫНЫҢ ӨНДІРІСІНІҢ ҮНЕМІ ҮЛКЕЮІМЕН СИПАТТАЛАДЫ**
- **ТАБЫСТЫҢ ҰЛҒАЮЫ,**
- **СҰРАНЫСТЫҢ ДА КӨБЕЮУІ**
- **ӨНДІРІСТІҢ БАРЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ ӨЗ ШЫҢЫНА ЖЕТЕДІ.**
- **ТІПТІ БІР МЕЗГІЛДЕ ҰСЫНЫС СҰРАНЫСТАН АРТА БАСТАЙДЫ.**

- **ӨНДІРУШІЛЕР ӨЗ ТАУАРЛАРЫН САТА АЛМАЙДЫ.**
КРЕДИТОРЛАРЫМЕН АЛМАСА АЛМАҒАНДЫҚТАН БАНКРОТ БОЛАДЫ.
- **ТҰТЫНУШЫЛАР ӨЗ ШЫҒЫНДАРЫН АЗАЙТАДЫ.**
- **САУДА ЖАҢА ТАУАРЛАР АЛМАЙДЫ, ӨНЕРКӘСІП ӨЗ ӨНІМДЕРІН АЗАЙТА БАСТАЙДЫ.**

ФАЗА —
ЭКОНОМИ
КАЛЫҚ
ҚҰЛДЫРА
УИ
НЕМЕСЕ
РЕЦЕССИ
Я

- ӨНДІРІСТІҢ ҚЫСҚАРУЫ, ИНВЕСТИЦИЯ МЕН ТАБЫСТЫҢ АЗАЮЫ, **ЖІӨ ДЕҢГЕЙІНІҢ ҚҰЛАУЫ**
- БАРЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР ЕҢ ТӨМЕНГІ НҮКТЕ – **КРИЗИСКЕ КЕЛЕДІ.**

ФАЗА

—

**ДЕПР
ЕССИ
Я**

- **ЭКОНОМИКА БІР ОРЫНДА ТҰРЫП ЖЫЛЖЫМАЙ
ҚАЛАДЫ.**

—
**ҚАЙТ
А
ОҢАЛ
Ү**

- **ӨНДІРІСТІҢ БІРТІНДЕП ҚАЙТА ОҢАЛА БАСТАУЫ**
- **СҰРАНЫСТЫҢ АРТУЫ, ӨНЕРКІСІПТЕРДЕ ҚОСЫМША ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫНЫҢ АШЫЛУЫ**
- **САУДА ҚЫЗА БАСТАЙДЫ. ХАЛЫҚТЫҢ ТАБЫСЫ КӨБЕЙІП, КӘСІПКЕРЛЕРДІҢ ПАЙДАСЫ АРТА БАСТАЙДЫ**

БҰЛ ФАЗА БАРЛЫҚ
ЭКОНОМИКАЛЫҚ
КӨРСЕТКІШТЕР
БОЙЫНША ШЫҢЫНА
ЖЕТКЕНШЕ
ЖАЛҒАСАЛЫ, СОСЫН
ҚАЙТА ЦИКЛ
БАСТАЛАДЫ.

**ЕНДІ
ОСЫ
ЦИКЛДІҢ
ҰЗАҚТЫ
ҒЫН БІЗ
ТАРИХТ
АН БІЛЕ
АДАМ ІЗ**

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ЦИКЛ.

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ЦИКЛ – ЭТО ПОПЕРЕМЕННОЕ ЧЕРЕДОВАНИЕ ПОДЪЕМОВ И СПАДОВ В ДВИЖЕНИИ РЕАЛЬНОГО ВВП.

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ПОДЪЕМ

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ СПАД ИЛИ РЕЦЕССИЯ

ДЕПРЕССИЯ

ОЖИВЛЕНИЕ

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЦИКЛДЕР ҰЗАҚТЫҒЫ.

19F- ЦИКЛ 8- 10 ЖЫЛ:
1825, 1836, 1847, 1857, 1866,
1877, 1882, 1890г.

К. МАРКС АЙТУЫ БОЙЫНША
КАПИТАЛДЫҢ ӨЗГЕРУІ = 10
ЖЫЛ САЙЫН

**20F СОҢЫСЫАРҒА
БАЙЛАНЫСТЫ ӨРТҮРЛІ
БОЛДЫ.**

**СЕҢ ҰЗАҚ КРИЗИС – 1929 –
1933г.**

**21 F - ФИНАНСТЫҚ
КРИЗИС**

**ҰЗАҚТЫҒЫНА ӨРТҮРЛІ
ЖОРАМАЛ.**

ЭКОНОМИКАНЫҢ ЦИКЛДІ ДАМУ СЕБЕПТЕРІ

**СЫРТҚЫ
ЭКЗОГЕНДІ
СЕБЕПТЕР**

СОҒЫСТАР

ІРІ ЖАҢАЛЫҚТАР

**МҰНАЙ ШОҒЫ -1973-
ЭМБАРГО**

ТАБИҒИ ЖАҒДАЙЛАР

ПРИЧИНЫ ЦИКЛИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ.

ІШКІ,
ЭНДОГЕНДІ
СЕБЕПТЕР

ВАЛЮТА САЯСАТЫ

**СҰРАНЫС ПЕН ҰСЫНЫС АРА
ҚАТЫНАСЫ**

**ТӨМЕНГІ СҰРАНЫС ПЕН ҚЫМБАТ
БАҒА ӨСЕРІНЕН ӨНДІРІСТІҢ
ҚЫСҚАРУЫ**

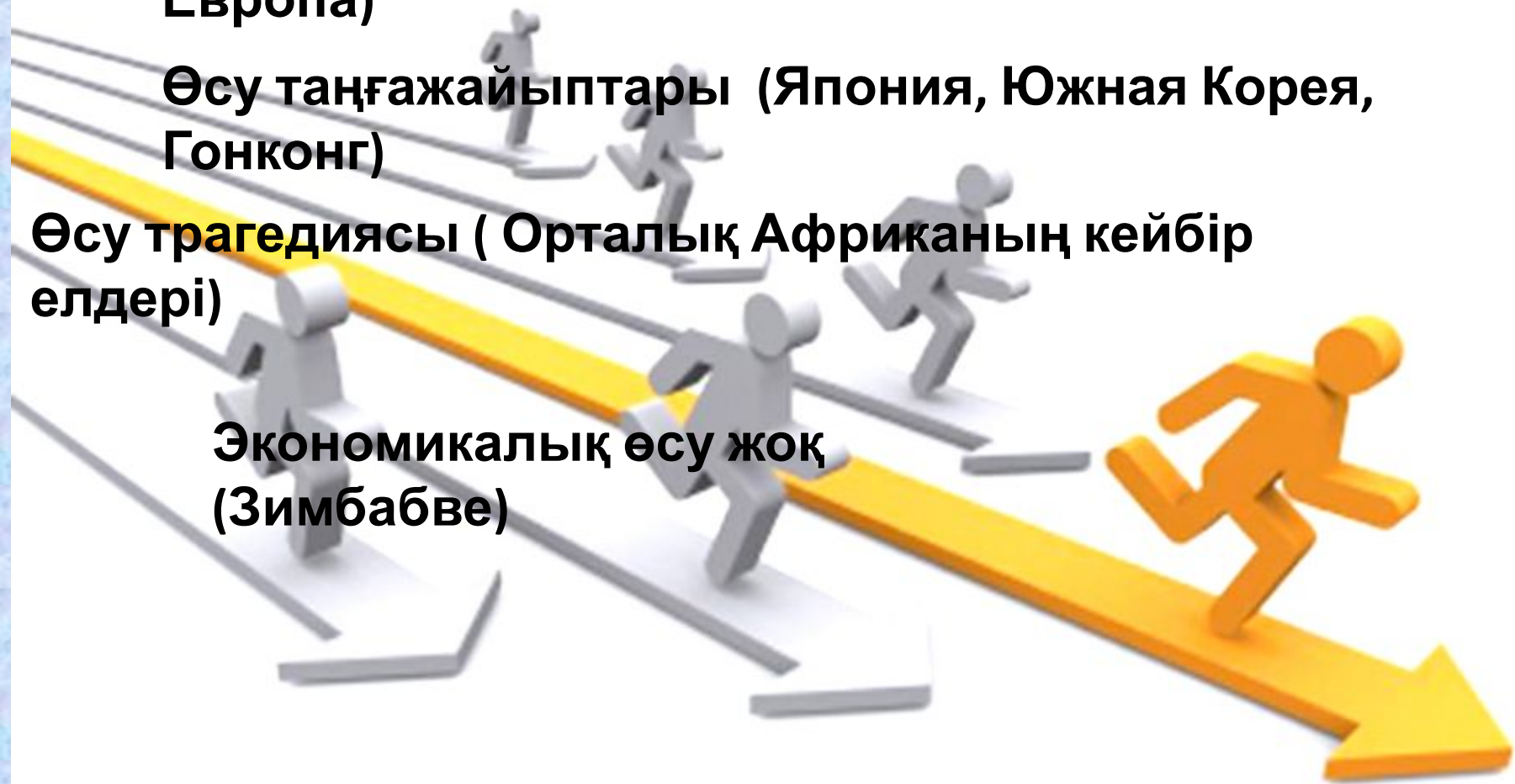
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ТИПТЕРІ

Көшбасшы елдердің бірқалыпты өсуі (АҚШ,
Еуропа)

Өсу таңғажайыптары (Япония, Южная Корея,
Гонконг)

Өсу трагедиясы (Орталық Африканың кейбір
елдері)

Экономикалық өсу жоқ
(Зимбабве)

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ

Әлемде
елдер
әртүрлі
дамып
жатыр,
сондықтан
оларды
топқа
бөлеміз

- **ДАМЫҒАН ЕЛДЕР**
- **(РАЗВИТЫЕ СТРАНЫ)**
- **ӨТПЕЛІ ЭКОНОМИКА ЕЛДЕРІ**
- **(СТРАНЫ С ПЕРЕХОДНОЙ ЭКОНОМИКОЙ)**
- **ДАМУШЫ ЕЛДЕР**
- **(РАЗВИВАЮЩИЕСЯ СТРАНЫ)**

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ДЕГЕНІМІЗ — әлеуметтік прогресс пен технологиялық қажеттіліктерге сәйкес экономиканың жүйесі қайта құрылуы.

ДАМУШЫ ЕЛДЕР

- Қытай, Бразилия, Үндістан, Мексика, Туркия және т.б.), Азия,

ӨТПЕЛІ
ЭКОНОМИКА
ЕЛДЕРІ

- Шығыс Африкасы, латын Америкасы, Африка елдері, Қытай, Вьетнам, Монголия

ДАМЫҒАН
ЕЛДЕР

Экономикалық даму көрсеткіштері

ЖІӨ және жан басына шаққандағы ұлттық табыс

Негізгі өнімнің түрлерінің өндірілуі

**Экономиканың салалық жүйесінің болуы
(материалдық және материалдық емес салалардың ара қатынасы)**

Халықтың әл –ауқатының сапасы мен деңгейі

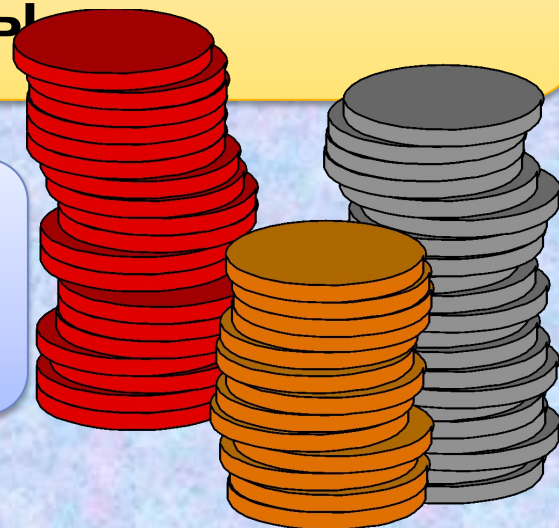
Өндірістің тиімділігінің көрсеткіші

Бай елдер мен кедей елдердің арасындағы қашықтық өте үлкен.

Мысалы: ХХІ ғ басында дамыған елдердегі жан басына шаққандағы ЖІӨ 25 мың. Долл болса, дамушы елдерде жалпы жан басына шаққандағы ЖІӨ 255 ДОЛЛ болды.

Байқағанымыздай: айырма 100 есе.

**КЕДЕЙ
БОЛЫП
ҚАЛА
БЕРЕДІ»**

**«БЕДНЫЕ
СТРАНЫ
ОСТАЮТС
Я
БЕДНЫМИ
ПО
ПРИЧИНЕ
СВОЕЙ
БЕДНОСТИ**

БҰЛ НЕ МАҒЫНА БЕРЕДІ?

- **ХАЛЫҚТЫҢ ТӨМЕНГІ ТАБЫСЫ** (адам басына 1 долл. аз , күніне) бұл деген тек төменгі сұраныс қана емес, халықтың жинағының жоқтығы, нәтижесінде адами капитал мен физикалық капиталдың жоқтығы және еңбектің өнімділігінің төмендігі
- **ЕГЕР ҰЛДЕ ЖІӨ ӨСКЕН КҮННІҢ ӨЗІНДЕ , ХАЛЫҚТЫҢ ТАБЫСЫ КӨБЕЙМЕЙДІ, СЕБЕБІ, ХАЛЫҚ САНЫ ДА ТЕЗ ӨСІП ЖАТЫР.**
- **БҰЛ ЖАҒДАЙ ЭКОНОМИКАДА « КЕДЕЙШІЛІК ШЕҢБЕРІ» «ПОРОЧНЫЙ КРУГ БЕДНОСТИ».деп аталады,**

**СТВЕННОЕ
ПРОИЗВОДСТВО
, ПОЧТИ
ОТСУТСТВУЕТ
ПРОМЫШЛЕННО
СТЬ,**

**ПОДАВЛЯЮЩЕЕ
БОЛЬШИНСТВО
НАСЕЛЕНИЯ**

- ЖИВЕТ В
ОТДАЛЕННЫХ
МЕСТНОСТИ.**
- **ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ЭТИХ СТРАН ОТЛИЧАЮТСЯ ОТ ЦЕЛЕЙ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.**

МЕСТНОСТИ.

- **ИМ ПРЕДСТОИТ СОЗДАТЬ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ, ИНФРАСТРУКТУРУ, ГОРОДА, А САМОЕ ГЛАВНОЕ - ОБУЧИТЬ НАСЕЛЕНИЕ, КОТОРОЕ В ПОДАВЛЯЮЩЕМ БОЛЬШИНСТВЕ ЯВЛЯЕТСЯ НЕГРАМОТНЫМ.**

Экономикалық өсу мен дамуды есептеу

- **Нағыз ЖІӨ өсуі** $= Y_1 - Y_0$
- **Нағыз ЖІӨ өсуі пайызбен (%)**
 $= (Y_1 - Y_0) / Y_0 * 100$
- **экономикалық даму деңгейі** $= Y_1 / N$,
 - Y_0 – нағыз ЖІӨ былтырғы жылғы,
 - Y_1 – нағыз ЖІӨ ағымдағы жылы,
 - N – халық саны

- Қазақстанда нағыз ЖІӨ

- 2012 жылы - 5,0%.
- 2013 жылы - 6,0%,
- 2014 жылы 4,6% болды, енді
- 2015 жылға 4,7% болады деп жорамалдануда
-

Қазақстанда жан басына шаққандағы ЖІӨ

1993 жылы – 700 доллар

2011 жылы -11300 доллар

2014жылы – 14600 доллар

INSERT стратегиясы

Не білетін едім	Не білдім	Не білгім келеді?

Үйге тапсырма

- **Француз лексикографы П.Буаст (1765-1824), тұжырымдамасы: «Ең кедей – қолында бар нәрсені пайдалана алмаған адам» осы тақырыпта эссе жазу,**

50-60сөз